

Spaanse Cinema – Het Prille Begin

Alexandre Promio
(1868-1927)

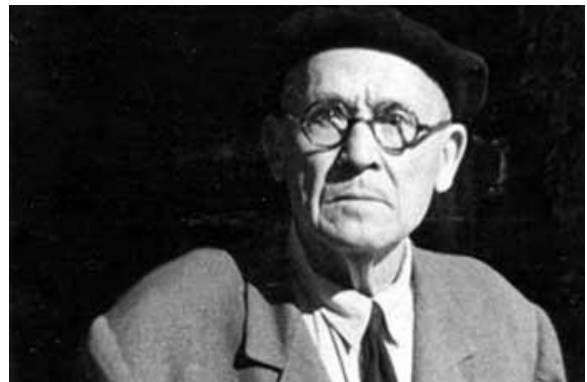
De eerste filmvoorstellingen in Spanje vonden plaats in 1895. Een afgevaardigde van de gebroeders Lumière, waarschijnlijk de Fransman Alexandre Promio, presenteerde halverwege mei de cinematograaf aan pers en publiek, in het hotel waar Edison zijn uitvindingen toonde. Het betrof doorlopende voorstellingen van twintig minuten, met een toegangsprijs van één peseta. Hongaar Erwin Rousby introduceerde in deze zelfde periode in Engelse opdracht de minder succesvolle animatograaf/theatrograaf. Promio's eigen film *Plaza del puerto en Barcelona* behoort tot de eerste films op Spaanse bodem opgenomen, de Fransman plaveide hiermee de weg voor pioniers als Eduardo Jimeno Peromarta en zijn zoon Eduardo Jimeno Correas.

Er bestaat een handvol verschillende, conflicterende opvattingen over welke titel zich de eerste Spaanse film gemaakt door een Spanjaard mag noemen, veelgenoemd anoniem *Llegada de un tren de Teruel a Segorbe* is volgens sommige bronnen mogelijk zelfs nooit gemaakt. En door de opstartproblemen die vader en zoon Jimeno ondervonden bij de aanschaf van hun apparatuur, krijgen diverse andere namen een kans zich in de discussie te mengen. Technische en creatieve ontwikkeling is niettemin sowieso interessanter dan exact chronologisch verloop.

Eén van de meest spraakmakende filmmakers uit de allervroegste Spaanse filmgeschiedenis was Fructuós Gelabert. Zijn helaas niet meer beschikbare *Riña en un café* uit 1897, hoewel ook over deze datering twijfel bestaat, wordt algemeen beschouwd als een mijlpaal in de Catalaanse cinematografie. Zijn werk bestond net als bij veel collega's verder vooral ook uit documentaires, realistische beelden dus.

Veel populairder werd de fictie van Segundo de Chomón, die zelfs al experimenteerde met indrukwekkende special effects. In *El hotel eléctrico* (1905) bewoog meubilair vanzelf en openden koffers zonder aangeraakt te worden.

Logischerwijze was het publiek betoverd en deze film mag dus ondanks beperkte lengte en vertoning in zekere zin een blockbuster genoemd worden zoals we die nu ook nog kennen: inhoudelijk weinig tot de verbeelding sprekend, doch enerverend avontuur. De kunstvorm had definitief een markt gevonden en in Barcelona en Madrid ontstond een levendige industrie.

Fructuoso Gelabert Badiella
(1874-1955)

Menno Peeters, 24 juni 2009